

Catalunya Artística

EB JORDANA
JOAN B. PUIG

ANY III. — BARCELONA, 22 MAIG 1902

CELEBRITATS EUROPEAS

Núm. 101

15 céntims

EL COMTE LLEÓ TOLSTOY

Una planxa

L'Associació de coros d'en Clavé volia anar á Madrid. Els representants del poble obrer catalá,—com ells s'anomenan,—d'aquest poble catalá demócrata per escéncia y exceléncia, volian festejar al nou amo que la sort els hi dona.

Tant era el seu desitj de poguerse ajupir panxa á terra davant el nou rey coronat, que no varen resignarse á esperar que d'allí dalt els demanessin: ells mateixos van oferirse á fer lluhir las festas reals, ells, els representants del poble obrer y demócrata.

Barcelona, per boca dels seus representants protesta serenament de las festas negantse á ferne; tant els republicáns que representa l'esprit contrari á l'ordre regnant, com els catalanistas, aquestos catalanistas titllats de reaccionaris, se negan á que la ciutat pagui festeijos oficials per la coronació del rey; y 'ls coros d'en Clavé demanan per anar á Madrid, á donar mes lluhiment á las festas.

Y ho demanan baixament, miserablement, ab veu pidolayre y ploranera, com pobre qu'espera una almoyna. Y es tanta la seva impaciencia, el seu desitj de doblegarse, que fentse esperar massa pe'l seu dalé la resposta, van en comissió á la Capitania general, á veure que fan á Madrid que no 'ls hi concedeixen la mercé esperada.

La resposta vingué á la fi, tal y com se la mereixian. L'alcalde de Madrid s'excusa de que no hi ha fondos pera pagar l'anada dels coros á la Vila y Cort, y proposa fer una funció pera recullirne, facilitant el viatge després de la coronació.

—Una gracia de caritat, per l'amor de Deu!

—Un altre día germá.

Aquest efecte me fan la proposta dels coros y la contestació de l'alcalde. A la cantarella del captayre amohinós, l'excusa obligada per treuresel del davant. Perque en realitat lo fet pe'ls coros d'en Clavé es l'acte del pobre pidolayre y res més.

Tots els ideals son respectables quan se professan ab sinceritat. El monarquich de cor, que vagi á festejar al seu rey en el día de la coronació, ens mereix tant respecte com el republicá que, consecuent ab las sevas conviccions, xiula la marxa real exposantse á las garrotadas de la policia.

Pero quan el móvil que guía l'acció d'un individuó ó d'una colectivitat, es sols un interés mesquí, l'afany de guanyar un grapat de moneda ó donarse llustre, mereix sols el despreci de las conciencias honradas.

Quin ideal vos portava á Madrid á vosaltres coros d'en Clavé, representants que us diuhen del poble catalá obrer y demócrata? Quina convicció vos obligava á doblegar l'espina davant de l'amo coronat de nou? Quin motiu vos empenyia á donar lluhiment á unas festas reals pagadas ab el suor del poble, mentres el poble mort de fam.

Pobre remada de cegos de l'esprit! Vosaltres l'heu perdut l'ideal: els vostres ulls no'l poden veure aquell ideal enlluernador que'n Clavé va fer resplandir en la tenebrosa nit qu'embolcallava á n'els vostres antecessors. Vosaltres anéu pe'l mon, cantant d'esma, sense altre fi que divertirvos ó embutxacar un punyat de moneda. Vosaltres anéu pe'l mon, remada inconscient, guiats per rabadans de mala fe ó tant cegos com vosaltres mateixos.

Seguíu vacilant la vostra vía infeconda.

Pero no us digueu deixebles d'en Clavé, d'aquell apóstol de l'Art y la Llibertat que vingué á redimirvos. Y sobre tot, no us digueu representants del poble catalá, d'aquest poble reflexiu que treballa y pensa, fets els ulls en un ideal de perfecció que vosaltres ni podeu entendre.

JOSEPH PIULA.

Matinal (*)

Llensa el grill son derrer cant.
Enfilat al travessé—del galliné
el gall canta, saludant
l'esblaymada claror del jorn que vé.

La celístia 's va aclarint...
Poch á poch desperta 'l món,
y un punt blanch que 'l va brunyint
la foscó de la nit fón.
Las gallinas que cloquejan
ajocadas vora 'l gall,
indolentas lo festejan
bequejantli amorosas el plomall.

Y rondina l'aucellada
amagada
pe 'ls brancatges y verdissas
saludant la nova aubada
ab rioleras xerradissas.

En el fóns del horitzó
va abocantshi més claró...
Es la rojó
de l'aurora emporporada
que veurá eixir el pastó
al trobars bosch endíns ab la ramada.
Y una volta trescant pe 'l montanyal,
la besada matinal
del oretjol
li dará la veu frescal
cuan, armat del fluviol,
lloará l'eixir del Sol.

'Llavors d'entre las verdissas
eixirán més cantadissas.
L'aucellada—desvetllada
dantse un bés de despedida,
per l'alé del ayre, ardida
pendrá rápida volada,
mormorant:—Fins al cap-tart
bons companys; que Deu ens guard'!

Y montanya amunt fent vía,
creuhant planas y boscams,
entregantse á l'alegría,
recullint dels segats camps
els granets róssos de blat
que no veu el segador,
al bell Sol que s'haurá alsat
cantarán hymnes d'amor.

La pintada cadenera
y 'l festívol rossinyol
vers al Mas fentne dressera
festejant prénen el vol...
Pe 'l camí ¡quín feix de rosas
que 's dedican, ab llenguatge
que no enténen els humans!...
¡Qui pogués sentir las cosas

del idilich prometatge
dels aymants!
Sols las flors l'amor comprenen
dels aucells;
¡més d'un cop enveja 'ls ténen
las violas y 'ls clavells!

Y á trench d'auba, cuan ells passen
bo y cantant, entre il-lusíons,
las flors obran sos botóns...
¡flors y aucells 'llavors s'abracen
ajuntantshi els papallóns!

A tots junts els petoneja
al eixí 'l Sol, cada dia,
y ells s'ubriacan de claror,
y la brisa, ab alegría
joguineja,
dant un bés á cada flor
qu' es un trono del amor.

Mentres flors y aucells s' uneixen,
las pintadas papallonas
els texeixen
las coronas.
Y l'iglesia més propera
al ratllar la nit l'aubada,
fa sentir la batallada
que congrega á la missa matinera.

De la porta del Mas gran
surt el jayo, caminant
poch á poquet...
Rioler y fent tentinas se'n vá á missal
y al passar prop de las flors
¡válgam Deu... la cridadissa
dels aucells de la verdissa
li recorda sos amors!

La xaruga companya que 'l segueix
com el jayo s'estremeix...
¡Dòls recort... mes, tant se val...
El Sol ja es alt,
ja no es temps ara d'amor
d'un amor primaveral...
¡A pregá á Nostre Senyor...
cap á missa matinal!

Llaura 'l camp l'ardít pagés,
y feyneja la pubilla;
de la iglesia 'n surt un rés;
el plé Sol recrema y brilla
més, molt més...
Bon matí que Deu ens dó,
llarch treball, forsa, alegría,
fins que arribi la foscó
del cap-tart, com cada día.

J. AYNÉ RABELL.

(*) Composició inédita, escrita l'any 1892.

CROQUIS DE FIGURA, per en
SEBASTIÀ JUNYENT.

Parlant de la Sada Yacco...

D' igual manera que en la taula y en el joch es ahont se revela l' educació de las personas, es en las festas artísticas 'hont se mostra l' intelectualisme dels pobles. Y 'm succeheix que cada volta que un artista genial, sia de l' ordre artístich que sia, se presenta al nostre públich, cada cop me forno un concepte mes petit y baix del *instint*—perqué no es res més—artístich de la nostra gent.

Cal advertir, no obstant, en descárrech del

públich barceloní catalá, que á Barcelona, la majoria dels habitants no pertanyen á aquella rassa superior de que 'ns parlá 'l difunt mestre Robert á l' Ateneu, y que si molts n' hi há fills de la comtal ciutat, ho son més per *accidens*, que *per sé*, ó sia, que sos progenitors entran de plé en aquellas rasses humanas tan decandidas y esma-perdudas que no entenen per Art, altre art que 'l *nacido del cielo*; aixó es, el dels *toreros. chulas y chulapones*.

Y es el pitjor mal que aquesta gent d' intel·lecte *hibrit é infecond*—lley patològica que caracteriza 'ls creuhaments—forma gayrebé tota aquella alta societat de qué á cada punt ens parlan els cronistas de la *hig life*, y 'l poble, no sé si per *instint*—repeteix la paraula, ja que 'm refereixo á la *bestia humana*—de *imitació*—¿hont es l' *homo sapiens*?—ó si per esperit de enlayrament ó perfecció immediata—quina perfecció!—segueix, punt per punt y fil per randa, tot lo que veu fer á aquella *patuleya*—¿es res més, intel·lectualment parlant?—y 's perverteix y 's rebaixa y 's para en lo qu' avuy es el poble ó la major part del poble barceloní: es un sér incapás de comprendre altrás idees que las falsament igualatorias de dos ó tres perdularis que no tenen res pera perdre, y qu' esperan á tenerhi, mercé á la bonhomia que determina l' ignorancia.

Y aquest resultat me porta com de la má á una consideració, qu' encara que sia del tot independenta del tema del present article, no vull deixar d' anotar, per alló de—*lo que pots fer á las quatre,—no ho deixis per fer á las cinch,—perque á las cinch pots esser mort—y á las quatre saps que vius.* (*)

El poble que, per rahó de la lluyta per la vida, necessariament ha d' adquirir coneixements propis, ó pràctichs ó directes, y coneixements teórichs, ó reflexos ó fills del estudi, sab perfectament que l' única diferencia que 'l separa del aristócrata es la roba del vestit. Rés, cosas humanas; els uns poden gastar 60 rals en una corbata y els altres ab 6 ó 7 pessetas tenen que comprars l' habit que 'ls ha de cubrir tot l' any! Y sabent aixó, y donat el natural afany de millora, confón llastimosament, el valor de las personas ab el dels vestits y com que sab qu' aquestos son cosa fácil d' adquirir tenint quartos, acaba per odiar als que

(*) Popular.

'ls tenen, perque en l' escala social se veu postergat á uns sérs inferiors á'n ell, y que l'atropellan perque 'ls amparan las prerrogativas d' una levita tallada per l' Agües, ó las d' un barret de copa comprat á ca 'n Tanganelli.

Y ara qui tinga cap pera capir que ho fássia.

Veusaquí un dels mals de tenir aristocracias de per riure! Aquí 'l jove de bona casa—*soi disant ¿eh? perquè la bondat de las casas ricas es molt discutible*—aprén. tant bon punt xarroteja, á parlar llengüas exóticas, sens dupte perque ab aixó dels idiomas deu succehir lo mateix que ab aquellas bestiolas, quin pel s' afina cada cop que mudan d' estable; després, se li ensenya á llegir una miqueta per alló de que no's diga que las cambreras saben més que 'l senyoret; després se li posa un paper al davant y una ploma als dits y cuan tot just sab escriurer *oy e savido* (1) se li diu que d' aixó ja 'n sap prou, y alashoras es cuan comensa la verdadera instrucció del aristócrata. Se li ensenya á montar á caball, á dir cosas *chics* ó *smarts*, com diuhen ara, á las senyoretas, á ballar rigodóns, á coneixer lo que vol dir *poner banderillas al sesgo* ó *atracarse de toro*; á traduhir *in mente*, tot alló de *gachó* y *gachí* y *camelo* y demés paraulas escullidas de la parla anfibia (2) de las *serranas*... de la *serrania* d' un burdell cualsevol; á coneixer el gust del Champagne *A* ó *B*—no vull fer reclams—ó 'l bouquet de tal *Cognac* ó tal *Whisky* ó tal *vodka*; á jugar al *monte*, al *baccarat*, ó á coneixer tots els signes d' una *ruleta*; á tenir amistat ab l' *etoile* de moda y á pagar els capritxos d' una *cocotte*; á burlarse dels afectes amorosos de la humil modisteta ó de la senzilla pagesa, y cuan, á la fi, es *sobresaliente* en tota aquesta munió d' assignaturas de la *mundologia*, allavors se casa ab una *demoiselle d' haute gomme*, una d' aquellas infelissas noyas que, pera aguantarse dretas, necessitan á cada punt l' olí de fetje de bacallá ó las pildoras de ferro... y després, poch mes ó menys, tot vá seguint com avants.

Y aquest es el *tipo superior* que ovira 'l poble. Y aquest es l' home que vá al teatro cuan ens honra visitantnos una *Sada Yacco*, y es el que riu irónicament al veurer el treball de l' artista, y 'l poble 'l segueix, y tot l' Art de

aquella dona admirable es empetitit per las murmuracions y rialladas d' una aristocracia buyda y d' un poble estúpit...

Per anys que visqui may oblidaré la sensació fonda que vaig rebre al contemplar la Sada Yacco en l' últim acte del *Kosan*. Una mare que al veures morta per la tisis, decideix matar al seu tendre fill ants que abandonar-lo, y 'l mata. La lluyta interna dels afectes reflectintse en un rostre; l' agonía després, els ulls velats y oberts, el llabis contrets, el pit pantejant, las mans crispadas... una escena horrorosa que sols pot fer la Sada Yacco, una sensació que may havían lograt causarme ni la Sarah, ni la Rejane, ni la Duse...

Y en aquells moments, bona part de la gent *elegante* qu' omplia 'l teatro, potsé perquè no

CROQUIS DE FIGURA, per en SEBASTIÀ JUNYENT.

(1) Còpia d' una carta íntima qu' un jove distingidíssim, enviá, ab el propòsit de seduhirla, á una triple...

(2) Aquesta parla tant pot viure al aygua... rident com al Xerez... Seco.

entenia la situació—¿eran cegos?—segurament perquè no te cor, reya y reya y reya... ab la riallada dels idiots; d' aquells sèrs inútils que viuhen sense sentiments ni comprensió...

Alegan, pera justificar sa conducta, que ells no vénen pas obligats á conèixer el japonés; més pueril es el tema de llur defensa. Ants d' anar al teatro ja ho sabían que 'ls actors eran japonesos y que aquells artistes no fan com molta altra gent, que s' enorgulleix ab títuls nobiliaris provinents d' una nació y que després si reneguessin de la mare que tant los ha distingit, renuncian á sa parla, pera adoptar l' idioma d' una altra nació cualsevol. Además, aquest mateix públich es el que riu els xistes y s' enterneix ab las frases dramáticas, sempre que las diu una Rèjane ó una Sarah ó una Duse ó una Rester, com si las entenguessin... Y gayrebé las entenen lo mateix qu' als japonesos! No per saber dir *bon jour* ó *buona sera*, ab un accent d' estar per casa, se sab prou el francés, ni l' italiá, pera compendrer las obras d' un Molière, ó d' un Sardou ó d' un d' Annunzio, cuan las recita una actriu francesa ó italiana. Si se las vol assaborir, es precís haberlas llegidas avants... y aixó, qu' es lo que fan els critichs cuan volen parlar ab fonament d' una obra, no ho fan els aristócratas... porque ells, més sabis que 'ls que per deber han d' estudiar sempre, no ho necessitan!

Y es clar, després discuteixen ab tota formalitat la *tèssis* de l' obra, que per ells estriba en las *puntas* del vestit que la *Fulana* ha lluhit en l' acte tal, ó ab la *marca* del ví ab que s' ha emborratxat en *Mengano* al acte cual.

Y 'l poble que, com las alosas s' enmiralla fácilment, riu cuan els senyors riuhen, y plora cuan ploren y aplaudeix cuan aplaudeixen, porque aixís li apar que s' hi acosta y que progressa. ¡Infelís!

Y pensar que aquesta *hig-life* que tan durament obliga á parlar, podria ab un petit esforç ferse mereixedora de tota mena de consideracions, respectes y esser útil á la patria y á la humanitat! Oh! si en lloch de preocuparse de toros y vestits; si en lloch de *cocottes* y de jochs, se preocupés d' estudiar una petita part del temps de la seva vida! Alashoras capiria lo qu' ara no pot entendre, alashoras fruiria aquelles intensas emocións qu' ara l' Art reserva á sos creyents, á aquells desventurats bohemis de cabell llàrch y roba feta á trossos, pero d'

ánima serena, que no han sopat molts vegadas pera anar á un concert, pera assistir á la representació de una Sada, d' una Duse...

Mes no, l' aristocràcia ha sopat bé, y fent la digestió d' uns plats forts remullats ab Champagne, no se sent l' emoció artística. Se sent, ó son, ó necessitat d' amollirse en els brassos d' una Laïs... de paper d' estrassa, y pensa ab ella y parla d' ella, ab veu alta, y riu, més alt encara, porque tothom se 'n adongui de que l' Art per ell, no es digne de rés... Y ell, l' aristócrata del diner, el que vol ser déspota del mon, amo de vidas é hisendas, adorat de tots, no té per l' infelís bohemí ni 'l respecte que la bona educació y las doctrinas cristianas, manan tenir ab el próxim...

—¿Y que té que veurer tot lo que 'ns ha dit,—preguntará algún lector ignoscent,—ab la *Sada Yacco*?

—Rés,—li contestaré,—parlant de la *Sada Yacco*... m' he distret ab el públich. L' actriu japonesa ha fugit, potsé pera no tornar més, y 'l nostre públich queda, y com sempre... sense instint artístich, tan sisquera.

E. DE BARADAT.

Camí del gorch

Camí del gorch, bella estimada,
anémhi 'ls dos, tant sols;
si vingués ab nosaltres la maynada
¡quín cantá' ab sos germans, els rossinyols!

—

Nosaltres fruhirém sos cants melosos
baix baixet, sens remor,
com dos tudóns parrupejant festosos
assoleyats d' amor.

—

Cuan arribém al peu de la cinglera
ahont bada 'l gorch sa gola sense fóns
sentirém de la fada petonera
vagar á nostre entorn els seus petóns.

—

Y encomanantnos l' ayre de la fada
y al véuret tant gentil,
desfullaré ab ma boca recremada
de tas galts, las rosas del Abril.

J. NOVELLAS DE MOLINS.

La Cort dels nassos

(TRADUÏT DE A. GHISLARZONI).

(Acabament).

VI

Entretant la carrossa adelantava, tocant ja as portas del palau real.

A la entrada d'aquell palau hi estava alineat un destacament de guardias, quin aspecte promogué un «hurra» de sorpresa. Els nassos d'aquells guardias superavan en llargària y grandor á tots els nassos vistos fins á las horas.

—Si 'l nas del rey Tarota fos una línea mes llarch,—murmurá Sebeta.—en vritat no comprendria com aquesta reyna dels Panamis...

Mes en aquell punt la carrossa s'aturá, s'obriren las portellas, y dos escuders, agenollats, invitaren á la parella reyal á descendre extenent els nassos perque servissen d'escambell.

—Sebeta,—exclamá á mitja veu el rey dels tontos, estich preveyent que jo no podré conservar fins al últim la meva serietat diplomática, per més que aquest nas del rey Tarota produhesca un rompiment sobtat y com justament pronosticava nostre embaixador, promoga una conflagració general. Bueno!... Ja som á la sala de las Cariátides. Tarota no tardará en compareiver... No t'allunyis, Sebeta... Tú pots ajudarme á mantenirme sério... Posa 'l teu peu sobre'l meu, y apenas vegis apuntá per la cortina el gran nas del rey, apóyat ab tot el pes del cos sobre 'ls meus vintiquatre ulls de poll... Si es cert que 'l dolor paralisa la rialla, potser lograrém nosaltres ab aquesta innocentiíssima estratagema evitar colissions molt més graves.

Apenas tenia Carbassa el temps d'acabar son discurs y Sebeta 'l d'aplicarli 'l talóns á la extrema falange dels peus, cuan una veu de clarinet anunciá la entrada del rey Tarota y de la seva consort.

—Salut al rey dels tontos!... Salut á sa digna esposa... Salut á las nobles damas y als il·lustres cavallers que 's complahuen en visitar mos Estats.

Tarota proferí solemnement tals paraulas, avansantse de tres passas pera abraçar al estranger monarca.

Carbassa llenzá una mirada de reüll en la profunditat del sombrero per ferse venir á la

FULLEJANT, dibuix d'en
SEBASTIA JUNYENT.

memoria l'exhordi de son discurs. Després, en l'acte d'aixecar la vista envers la cara de son august hoste, no 's descuydá de repetir sota veu á sa muller:—Apreta els ulls de poll, Sebeta... ó jo 'm perdo!...

¿Qué ha succehit?... Per qué 'ls ulls del rey Carbassa recorren esbarriats per aquell espés laberinto de nassos que forman el corteig del rey Tarota...

Mes aquí está; els llavis del rey Carbassa 's bellugan per impulsiva convulsió y acaban finalment de formular una demanda.

—Algú dels senyors vol ferme l'obsequi d'

indicarme ab precisió quín sia l' august mortal á qui competeix el nom y títul de rey Tarota?

—Jo soch aquest,— respón Tarota, avançantse de tres altres passas.

—No!... no!... no es possible... traició... traició!...—baladrejà 'l rey de la Tonteria fugint fins al fondo de la sala.—Que's cridi al meu embaixador. Ell sol podrá desmentir l' engany si es qu' engany sia. Que si per cas la mentida, la traició fos obra d' ell, si ell hagués exagerat en son despatx, si jo tinch de regonéixer en el més amagrit y rom dels nassos el nas del rey Tarota; en tal cas... (aquí ho juro per la meva y per la sacra barba de la meva dona) la testa d' aquell felló 's veurá rodolar al instant sobre aquestos tapissos...

Un fort murmull s' aixecá de la sala apenas Carbassa hagué acabat d' enrahonar. A tots els semblava trobarse devant d' un d' aquells misteriosos y fatals prólechs dels quals se desenrotlla la més sagnant tragédia.

Els acompanyants del rey Carbassa estrenyían el pom de sas espasas... La reyna Sebeta ab una xerramenta de dona y de noya, expremía els més éxtrany comentaris...—¡Qu' aquest nas s' hagi arronsat per efecte d' una connció mo't viva... Jo he sentit que semblant fenómeno es observat ab frecuencia!...—

—En vritat—responían las damas.—després de tanta espera... y en comparació dels altres... aquest nas propiament fa compasió de mirar.—

Entretant, acompanyat de dos truximans el desgraciat embaixador del rey de la Tonteria, l' autor del fatal telegrama, ab el rostre amaratat y abatut arribava en mitj de la sala.

—¡Ah, tú!—cridá Carbasa ab veu desentonaada,—alsa el front, gira entorn els ulls, y després veyas d' indicarme quín sia entre tants nassos el verdader rey dels Panamis.

L' embaixador s' aixecá tot tremolant, y acostantse ab el degut respecte al rey Tarota, li tocá lleugerament la xinel·la ab l' índice.

—¡Truximans!...—udolá Carbassa,—desenvaynéus las dagas, y que la testa d' aquest felló rodoli al instant pe 'l paviment,

Els truximans s' avansan... L' embaixador llença un crit, en tota la sala 's manifesta la més viva agitació; allavors el rey Tarota, adelantantse novament de tres passas, interposa son nas entre la víctima y 'ls butxíns.

—Mon reyal cosí, augusta Sebeta, ministres, senyors, damas y damiselas dels dos regnes

desunits, escolteu la veu de la justicia y de la veritat!... Aquest home es ignocent.

—¡Ignocent!...—mormolá 'l rey Carbassa.—Mes donchs... ¿Quí será, pues, el culpable? Jo no cometeré la grosseria de créurer que vos, mon august cosí hagueu volgut divertirvos de la meva y de la general espera, sustrayant ab algún prestigi ó sortilegi, per nosaltres inconcebible, un nas que tots els prínceps de l'Assia desitjan admirar y saludar... Si fos aixó, ja compendriau, oh reyal cosí, que jo tindria mils rahons més aviat que una sola per considerar-me burlat y ofés, y que jo deuria desde aquest moment presentarvos un *ultimatum*.

El rey Tarota somrigué. Ell estava prou content y orgullós del triomf obtingut pera dissimular ó alterar gens ni mica la veritat. La seva resposta va ser, pues, ingénua, calmosa y digne.

Ell exposá tota la historia de las sevas aprensions... Narrá la horrible y boja melancolia de la que s' havia vist atacat... No dissimulá ls viús sentiments y propósits desesperats del día en que li anunciáren que 'l rey de la Tonteria empenía la carrera de sos Estats pera divertir-se d' aquella protuberancia que á n' ell, el rey Tarota, ocasionava las més horribles angoixas.

—Afortunadament, — terminá l' orador, — Deu m' ha posat al costat un home de geni, un d' aquells ministres que son la benedició dels prínceps y dels Estats. La seva estratagemma era sencillíssima. Col·loqueu entorn vostre als grans nassos del regne, formeu una Cort de nassos que, en llargária, grossària y capacitat, superin el vostre. Allavors que 'l rey Carbassa y las personas de son séquit hagen vist las trompas dels vostres cortesans y de vostres guardias de palau, vostre nas, per una il·lusió óptica naturalíssima, fará l' efecte d' un nano en una asamblea de gegants...

—¡Oh! ¡l' expert!... ¡Oh! ¡l' astut!...—¡Oh! ¡l' meravellós ministre!...—cridáren á un temps milers de veus. cuan Tarota hagué acabat d' enrahonar.

Canyella, com un actor cridat al prosceni, feu un profundo saludo á l' Assamblea, y després, en mitj del general silenci, proferí aquests mots:

—Jo espero que la llissó podrá servir en molts cassos als ministres que son y que serán,

Cuan, per exemple, un ministre s'adona de que son rey es un imbécil, recordant la *historia dels nassos*, trobará desseguida 'l modo de ferlo passar per un home d' esprit...

—¿Cóm?... ¡Escoltém!—cridaren á un temps el rey dels tontos y son ministre.—

—Rodejantlo de *Talossos*,—respongué Canyella.—

JOAN PONS Y MASSAVEU

LA FONT SILENCIOSA, dibuix de MASCOMIERY.

Los tres lirris (*)

Un monjo del Cister en son cenobi
perdé la pau del esperit un día,
unglejat per lo dupte
de sí la Mare de Jesús es verge!

Llegí grossos infólis
hon mot per mot buydaren sos estudis
teólechs de cap d' ala.
Ne consulta de víus, qui dintre l' orde
de Sant Bernat son pous de sabiesa.
Com més parers consulta

més los ulls de sa fe s' enterenyinan.
¿Qui tornarà la pau á la seva ánima
lliurantla del viguer que li rosegat

Un jorn li estreny lo siti
l' esperit infernal fora de mida.
Ell les ones veyent damunt les ones
arrestellarse al seu voltant ab furia,
temerós del naufragi,
va á demanar sócors al frare Egidi
de Sant Francesch angelical dexeble.

(*) Del llibre *Flors de Maria*, qu' hém rebut, y del que'n parlarém en el vinent número.

Al acostarse al rónech
 convent se posa farfallós y trémol.
 ¿Cóm li dirá? ¿Ja gosará esbrinarli
 punt per agulla 'ls pensaments herétichs
 que per sa testa bullen?
 ¿Y un podrá atuirlos
 quan no ha pogut un reguitzell de sabís?
 son esperit branqueja com un roure
 dins un temperi escabellat y rúfol;
 sos peus s' enfexuguxen,
 apar que se li arrelan en la vía.

Quan vençut en la lluyta
 va á girarse en rodó, veu á fra Egidi,
 qui ab los braços oberts sortía á rébrel.

Pregant ara meteix en l' oratori,
 com dins la lluna d' un mirall claríssim
 en Deu ho vegé tot; ha vist al monjo
 martiritzat pe 'l dupte,
 de si la Mare de Jesús es verge,

que al seu voltant brunzeix com vespa xana
 sovint clavantli 'l fible diabólich.
 Y tot seguit per tráurel del suplici
 ab cara somrihent surtli al encontre.

—Nostra Senyora abans del part fou verge—
 per Deu vos quart li díu de bell entuvi,
 ensemps que ab son bastó fereix la dura
 terra, d' hon brota un lliri blanch.—Maria
 verge fou en lo part—y un altre lliri
 al cop de son bastó surt de l' arena.
 Fou verge aprés del part—y en testimoni
 de sa puresa un tercer lliri brota.

Devant del llech seráfich
 de pedra 's queda 'l monjo
 com ombrat per la célica guspira,
 més sa pensa de boyres escombrada
 román com un espill pura y serena,
 y 'l cel de la seva ánima estelifer
 may més se torna ennuvolat pe'l dupte.

JACINTO VERDAGUER, P.VRE.

La venjansa

L' enemich d' en Rafel havia tornat al poble
 després de cinch mesos d'ausencia y lo extrany
 del cas era que avuy els dos rivals conversaban
 amistosament, com si ja no 's recordessin d'
 aquells terribles odis que s' havian tingut:
 tothom se 'n admirava sens poguer endevinar
 el motiu de la seva reconciliació

La plana es extensa, sens arbres, encatifada
 de molsa seca, rostida pe'ls xardosos raigs del
 sol: una boyrina de pols com si estés formada
 d' átomos de foch, invadeix l' admósfera, que
 entona mandrosament un hymne á la calor y á
 la pesera: tot es pesat, xafogós, aclaparador...
 En Rafel y en Joaquím caminan junts en di-
 recció á montanya... sembla qu' enrahonin as-
 sumptos d' interés; els caminants los guaytan
 ab extranyesa, creyent somniar; dos sers tan
 separats avans y ara tan aprop un de l' altre...
 algún misteri... els caminants passen y s' allu-
 nyan... en Rafel y en Joaquím fan vía envers
 el cingle que domina 'l poble... y van junts...
 ben junts... En Joaquím ja no 's recorda de l'
 infamia comesa; ¡fa tants días!: en Rafel la con-
 serva en sa memoria com si fos aquell el mo-
 ment de la desdítixa de sa germana: las ideas
 negres costan mes d' esborrarse que las blavas
 y rosadas; las primeras representan el dolor,
 la pena; las altres, la felicitat, la joia... Y á
 més, ell en sa pensa n'hi nía una de mes terri-

ble; s' hi aviva la set de venjansa y aquesta
 encara que criminal es dolsa... te la dolsor que
 emborratxa, que primerament enamora y mar-
 tiritsa mes tart ab el roséch de la consciencia...

Y van pujant... pujant... petjan las rocas
 calissas... ja son dalt... Ja han arribat al cim
 del turó y d' allí la plana s' ovira extensa,
 deserta, encatifada ab molsa seca, socarrada
 pe'ls xardosos raigs del sol...

En Rafel, decidit, encoratjat pe'ls recorts
 funestos, se planta devant d' en Joaquím desa-
 fiantlo:

—Fa molts días que tú m' has de pagar un
 deute... molt temps ha que te 'l demano y tu
 no compleixes la teva paraula; més d' avuy no
 passas...

—¡Que díus! ¿que t' has begut el cervell?—
 fa en Joaquim admirat—¿per aixó hem sortit
 á passejar?, mes valia quedarnos á casa; allí t'
 hauría pogut pagar millor lo que tu díus que
 jo 't dech: explicat...

—No ho necessitas, ni cal que dissimulis, y
 sinó recorda un xich y trobarás un día trist en
 la teva vida... depressa... que no vull esperar
 gayre... ¿no ho vols confessar?... Donchs,
 mira...

Y en Rafel agafa soptadament á n'en Joaquím
 portantlo al cayent del replá, hont el cap roda,
 desvanescut, perdent l' equilibri per la consi-
 deració de la immensa alsària.

—Mira,—li diu—veus aquí baix? als nostres peus blanqueïjan las parets del cementiri hont els xiprés vetllan el somni etern dels que ja no son á la terra; ells destilan rosada de sas fullas y ploran demunt de la tomba de la meua germana, d'aquell àngel que tu vares infamar y arrastrar pe'l llot ab la deshonra... ¡mira quin as flors han crescut vora la creu de pedra... unas flors rojas que predican tot l' any sa vergonya y semblan malehirte, infelís, lladre, feral!...

—Rafel, no'm provoquis ni 'm vingas á contar cuentos que no estich per' escoltar gayre estona...

—No, si jo també porto pressa y... per' acabar d'un cop, Joaquím, vaja, t' ho diré; he vingut pera matarte, defénsat!...

Un moment de silenci, dugas paraulas fermas, dos renéchs, y dos homes forsuts, de coratge bestial que s' estrenyen ab rabia, ab ànim de gladiadors... La lluyta segueix... es sostinguda... per fi un home que aixeca al seu contrari en el ayre y l deixa estimbar cingle avall, produhint fatidich remor al xocar ab las punxagudas pedras...

En Rafel se 'l mira abaix... prop del cementiri... fet á trossos per las sotregadas de las rocas calissas...

—Dorm aquí per sempre, aquest es el premi de las accions depravadas que no castiga la justicia humana, dorm per sempre!...

Després, embojít per ideas oposadas, fora de sí y desalentat, emprén rapidament la marxa devallant de la montanya ab velocitat assombrosa... talment sembla que li hagin nascut alas... la promesa feta á la seva germana ha quedat cumplerta!...

La plana dorm encatificada ab molsa seca, rostida pe'ls xardosos raigs del sol, y mentres las plantas verinosas contemplan el cadavre d'en Joaquím, semblan cridar á las aus de presa pera devorar-lo...

F. OLIVES SIMÓ.

Els rossellonesos

á Mossén Jacinto Verdaguer

Perpinyá 15 de Maig de 1902

Á Mossén Jacinto Verdaguer.

Honradíssim y estimat Senyor;

Gracias á Deu que ténim are bones noticias de Vós-

té; y nos alegrém que entri en una convalescencia plena de esperansa per la seua salut.

Si 'ls metges li manan l' estada á montanya, los seus amichs d' assí li estimariam que vingúes á descansar á 'l Vernet, aqueix rebrot fresquivol y verdellant del Canigó.

Y aixís com li haji tornat lo delit, li demanarém de celebrar la segona edició del poema *Canigó* amb una sensilla festa, que seria dir missa á l' iglesia de Castell, y d' aquí fer la pujadeta de Sant-Martí.

La meua estada á Barcelona va esser massa curta, sino l' hauria tornat á visitar. Lo nostre Senyor Bisbe, me va dir qu' havia rebut una carta de Vosté.

Deu li dó la seua bona ajuda, honradíssim Senyor, y cregui'm son humil servidor

J. FALGUÈRE

Vicari de Sant-Joseph, secretari del "*Journal Illustré*"

A Mossén Jacinto Verdaguer

Vingui ací á Rosselló! vingui, qu'amb alegría Rebrá qui'l coroná de santa poesia;
Esperém á Vosté, qu'es l'amich estimat,
Benvolgut de tothom, y de tots anyorat.

Vingui! veurá serrats se florir de ginestes,
Sentirá'l pur alé de nevades congestes,
Ohirá lo torrent escumós de Cadi
Remorejar entorn del ferreny Sant-Martí.

Lo vent li portará planyívoles tonades,
La Bepa, lo Pardal, Montanyas Regalades;
De Balatg li vindrán uns refilars d'aucells,
Lo dols *Cant de Gentil*, ayres de pastorells.

Del Vallespir veurá las gegantines Serres,
De cap á Font-Romeu las emboscades terres;
Y veurá com lo sól, del cim de Canigó,
Enlluerna'l mar blau, endaura'l Rosselló.

J. DELPONT

Perpinyá, Maig de 1902

Esperantla.

A Na J.

A l' hora soch al lloch convingut, potser una mica avants, y desseguida comenso á despaclientarme.

Ja ha tocat el quart y encara no vé; d'amunt y d'avall, ben cobert de cara, recorro las aceras trepitjant ab forsa y excitant la curiositat dels obrers que tornan fatigats del treball y corran á arredossarse prop del sopar, prop del foch. Las miradas interrogatorias, que semblan recordarse d' havernos vist ahir y avants d' ahir y casi cada día al mateix recó de paret, m' irritan. Em venen ganas de cridarlosi ben alt á la cara:

--Qué.... qué miréu? Com si no haguessiu sigut may xicots, com si no las haguessiu fet may aquestas esperas llargas!...

Be prou que 'm guardo de dirloshi. Tinch la certesa de que no se 'n recordarian de sos bons temps, de que 's riurían de ma bona fé...

De sopte, passa un conegut y, instinctivament em tapo més, recelant las rialletas d' inteligencia, els copets amistosos á l' esquena, las indiscretas preguntas apuntadas al amor propi pera ferirlo y els finals «que vagi bé» de despedida.

Retorno á la caminada.

Em canso els ulls mirant tot lo llarch del carrer, pera veurer si en las foscas que deixan entre sí els fanals s' hi dibuixa una forma blanquinosa qu' avanse depressa, y cada vegada 'n separo la vista més descoratjat de no véuerla.

Pera ferme el temps més dols, repasso el muntet dels recorts, ben petit encara.

Recordo els trip-traps del meu cor el día de la primera entrevista, la vergonya que 'ns enrogia las galtas á tots dos; las entrevistas de després, tan emocionadas; el meu greu de la vesprada aquella en que 'm va passar pe 'l costat sens que jo la conegués, de tan corprés que 'm tenia el seu recort; ab la meva impaciencia dels primers días, la impaciencia que ara també tinch, que no puch dominarla may tot esperantla.

Y á pretext d' aixó, comenso á apilotar queixas pera retréureli que cada día m' haig d' esperar més temps, y á n' ella sembla que tant li fassi... que de día en día observa més gent mas passejadas vespertinas y cada ull que 'm veu es una boca pera cridar á tothom el meu secret qu' enjoya aquells instants dels meus días; per fi, la veig tan poch que la racció de conversa y de vista es sols un 'aperitiu perque 'm dolgui més després, perque la desitji més.

Em friso, 'm neguitejo, torno á fixar la vista al cap-de-vall del carrer y en cada bulto que camina, cada vegada que 'l fanal li fa claror al passar per sa esfera de llum em sembla veurehi la silueta anyorada, que dintre de poch tindré al meu costat, poetisada per la penombra. Cuantas vegadas me dich: «es aquella», «es aquella» ó bé «es alló», insegur sobre la naturalesa d' aquella figureta que 's mqu sobre un fons negre puntejat de llumets mal distribuïts.

GRUPO DE NENS de ca 'n Plana, d' Olot.

Dibuix al carbó d' en BERGA Y BOADA.

Tot plegat se m' apropa uns passets menuts y al primer «bona nit», alegre y breu a través el carrer y m' acosto á n' ella. Probo de descapdellar el meu rosari de queixas que tan ben preparadas tinch, que tant de temps he rumiat pe 'l cap, més una cara tranquila 'm detura y una rialla 'm confón.

--Malagrahit, cuan veus ara que 'm passejo pera no topar la germana que m' hauria fet anar á sopar, cuan estich més impacient que tú, cuan avuy es més aviat que cap día...

Ja m' ha convenut.

--Be, tonta, que 't pensas qu' ho dich en sério?

Y m' acaba de consolar contantme una escusa qu' ha trobat per' anar mes tart á sopar; ja rich...

--Mira que no val á dir mentidas.

--Embusterías sí, tú mateix...

Ja som en el camp inmens de las cosas que tenim que dirnos, que sols á nosaltres interes-

san, y mentres ens ho dihém penso en lo que s'han convertit els meus neguits, las meas frisansas y las meas impacencias, tot, tot anoneat desde 'l primer somris, que á l'últim me'n portaré gelosament en la memòria pera retrobarlo en las áridas entrelíneas dels textos de Dret, de Metafísica y d' Hebreu.

VÍCTOR OLIVA.

Bibliografía.

LLIBRES Y PERIÓDICHS REBUTS EN AQUESTA REDACCIÓ:

EL DRAMA WAGNERIÀ, per *Houston Stewart Chamberlain*.—Traducció al català per *Joaquín Pena*.

Degut á la galanteria del distingit President de la "Associació Wagneriana," havém rebut aquesta obra.

No som nosaltres els que havém de venir á jutjarla ni directa ni indirectament, ja que son autor es un dels que més coneixen y dominan el fondo de las teorías wagnerianas, y dels que ab més autoritat universal s'han ocupat d'ellas, fentne estudis sérios y verament notables; l'obra *El Drama Wagnerià*, d'en Chamberlain, *L'Art de Richard Wagner (L'œuvre poétique)* d'Alfred Ernst y *Le Drame musical*, de Schuré, junt ab els estudis temàtics de Hans de Wolzogen, obras aquestas de fama universal, son las que poden escullirse pe 'l qui vulgui assolir la verdadera comprensió de lo qu'es l'Art de Wagner, ja que en ellas s'estudia aquest Art baix tots conceptes y ab todas las particularitats qu'ofereix; per lo tant sobra per complert tot lo que podríam dir á propòsit de *El Drama Wagnerià* d'en Chamberlain, obra reconeguda per tot el món com una de las millors.

Nostrá missió, donchs, creyéim qu'ha d'anar sols encaminada al elogi del traductor y á la Associació, que ben merescudament presideix, per la publicació d'aquesta obra qu'es de capdal importancia pera encaminar la corrent d'una gran majoría del públich, que assistint ab verdader afany á las REPRESENTACIONS que á Barcelona 's donan d'alguns dels dramas de Wagner, acostuma sempre á sortirne sens haverse fet càrrech de rés, defecte aquest que no sería gran cosa si no existíssin tants prejudicis y conceptes equivocats respecte á las obras de Wagner.

Avuy que l'afició á l'Art wagnerià, tendeix directament á endinsarse cap al esperit de las teorías y estudi de las obras de Wagner, es d'absoluta é imprescindible necessitat la publicació d'obras del género de la que 'ns ocupa, puig sempre havíam notat el gran buyt que produhía l'ausència complerta d'ellas, ja que si algún dels molts entussiasistas y admiradors d'aquell Geni, desitja estudiar y aprendrer quelcóm de profit, ha de recorrer cap al extranger en busca d'obras que serveixin veritablement pera adquirir el coneixement fondo y conciensut d'aquellas teorías, cosa qu'es engorrosa en extrém si 's te en compte que s'han d'enviar á buscar, aqueixas obras, expressament á Fransa, ó á Bèlgica ó á Alemania, puig en nostras llibrerias no se'n troba ni una pera remey.

Pera comensar á omplir aquest buyt y aquesta falta, ningú més indicat que la "Wagneriana," y son digne President; la primera ensenyant y divulgant, per medi d'estudis analítics y exposicions rahonadas, las obras musicals de Wagner y d'altres autors que ben bé ho mereixen, y el segón, posant al servey del públich aymanant del veritable Art musical, sas excepcionals condicions y extensos coneixements sobre la materia.

Al senyor Pena, crítich musical dels més imparcials y de més autoritat (gayrebé l'únich que tenim á Barcelona), se deuen moltíssims coneixements que s'han adquirit y una munió de cosas que s'han après referents al Art wagnerià, divulgantlas contínuament en sas críticas musicals que periòdicament publica en el setmanari *Juventut*; á todas aqueixas ensenyansas hi fa avuy un molt digne punt y apart, dant á la llum pública la traducció qu'ha fet de la superba obra d'un dels millors coneixedors de Wagner.

A tots els aymanants de l'Art, wagneristas ó no wagneristas, inteligents y profáns, els recomaném d'especial manera la traducció qu'ha fet el senyor Pena de *El Drama Wagnerià* d'en Chamberlain, ja que ab sa lectura apendrán la manera d'oír y jutjar las obras de Wagner, boy desfentse del prejudici tan fonament arrelat en el públich, y molts que fan passarse per wagneristas, que sols coneixen y escoltan de Wagner .. la música, sense tenir en compte que la música de Wagner, aisladament considerada, es lo menos admirable de son Art.

J. BARBERÀ.

LA POBRA, dibuix de J. BOSCA.

SANG REDEMPTORA, *Drama en tres actes y en vers original d' en Llorens Balanzó y Pons.*—Preu: 2 pesetas.

Es una producció d' argument senzill pero interessant, y versificada ab galanura.

LLUYTA DE CACICHS Ó LA ELECCIÓ DE REGIDORS; *saynete de "malas costums", original de Ramón Ramon y Vidales, estrenat en el Teatro Catalá (Romea) la nit del 21 d' Octubre de l'any passat.*—Preu: una pesseta.

Al estrenarse aquest saynet ja varem dir que havia obtingut bon éxit. Avuy, al llegirlo gayrebé podém dir que' ns ha produhit millor efecte la lectura reposada.

STARANSADAS, *Colecció d'estirabots humoristichs originals de (J Stáramsa) Joseph Asmarats.* Preu 1 ral.

En aquest llibret hi han aplegadas un raguitzell de composicions curtes que respiran l'humorisme propi de son autor. S' hi passa un rato distret, qu' es segurament, lo que s' ha proposat nostre ex-xaradista.

Periódichs rebuts:

Els números 1 y 2 de la Revista literaria, instructiva, *Luz*, portaveu de la "Asociación de matarifes de Barcelona."

Inaugura un "portfolio," que conté vistas fotográficas de Barcelona, Madrid y altres punts d' Espanya y del estranger.

* *

La publicació quinzenal de Girona, *Vida*, en son darrer número ha comensat á repartir en pléch apart el poema *L'amor dels sepulcres*, de nostre estimat amich y colaborador en Xavier Viura, que dona per folletí.

Dita Revista 's vén á Barcelona en el kiosco "El Sol," y en la llibrería Castells, del carrer de la Portaferrisa.

* *

L'aucell, Revista mensual ab dibuixos. Ha aparegut el primer número en Tarragona, que conté bonichs treballs literaris y varias ilustracions de Vallvé.

Ab gust establim el cambi ab els nous companys.

ARRIVER.

CATALÁ (ROMEA)

La joguina cómica *Una Modelo*, original d'en Rovira y Serra resulta un passatemp agradable que 'l públich riu sense esforços per las situacions ben trobades y 'ls xistes ensopegats que conté la nova obreta.

* *

De la primera producció escénica que nostre volgut company en Pous y Pagés ha estrenat ab el títul de *Sol-ixent* no volém parlarne ab la extensió á que 'l seu éxit ben brillant l'ha fet acreedora, puig semblaria que nosaltres meteixos ens alabém y ens felicitem atorméntant la nostra modestia y fins ferint la delicadesa del seu autor, precisament per ésser company nostre.

Sols consignarém ab gust que gayrebé tota la premsa barcelonina endressá forsas elogis á la nova obra *Sol-ixent*, y alguns diáris van haverhi que profetisavan que 'l seu autor era una esperansa en el teatro... tot lo cual no'ns ha deixat lligar caps durant tota la setmana passada—y aixó qu' hem rumiat—comparantho ab el *silenci* de la empresa d'aquest teatro, que no ha sovintejat la nova obra estrenada ab un éxit ben falaguer pera la empresa y ben encorratjador pera son autor.

En fi, no podém dirhi res, també... per delicadesa.

La interpretació que la companyia vá donar á *Sol-ixent* hauria pogut ésser mes justa ab uns cuants ensajos mes, y, com es molt natural, alguns personatges haurian prés el relleu ab que 'l autor els havia esculpit y l' obra n' hauria rebut millors beneficis. Ab tot, la Delhom, la Morera y en Soler, son els que hi trobárem mes encaixats, ab perdó sia dit dels restants intérpretes.

L' autor vá ésser cridat moltes vegadas á la escena en alguns finals d' acte y sobre tot al terminarse la representació.

* *

D'un altre company nostre hém de parlar; d'en Joseph Barberá, qui el passat divendres, dirigint el nou Orfeo "Unió Coral Catalana," proporcioná un intermedí forsa interessant, fent executar algunas pessas escullidas del seu repertori á las dugas seccions d' homes y noys de que 's compón l'esmentat Orfeo.

El públich va rebre molt bé als orfeonistas, aplaudintlos justament, aixís com á son director en Joseph Barberá.

Y no dihém res mes per tractarse d'un de casa.

NOTICIAS

Nostre folletí

Ab el present número repartim el **PLECH NOVÉ** de la preciosa y popular novela de costums del nostre temps

LA PAPALLONA

original del eminent novelista catalá

Narcís Oller

nova edició esmeradament corretjida per 'l autor y seguida d' un judici crítich del célebre novelista francés **Emili Zola**.

Bustos del Dr. Robert

El llorejat escultor en Joseph Pagés y Horta ha executat un busto del anyorat patri- ci Dr. D. Bartomeu Robert, de quina obra n'ha fet reproduccions expressament pera CATALUNYA ARTISTICA.

Reducció del busto que oferim.

Preu del busto: **7 pessetas**.—Embalatge y ports, 4 PESSETAS.

Tots els encàrrechs á l'Administració de CATALUNYA ARTISTICA.

Aquets bustos están exposats en els esta- bliments de Barcelona: carrer de Aviñó, 21; carrer d'Escudellers, 51; Plassa del Teatro, 6.

L'ilustre poeta Mossén Jacinto Verdaguer, ha sigut traslladat á la finca del Sr. Miralles, de Vallvidrera, hont se l'ha voltat de totes las comoditats apetescudas.

Tan de bó els ayres purs de la montanya retornin las forsas físicas al estimat malalt pera gloria de la nostra terra.

Per una coincidencia inesperada publiquem avuy un dels darrers retratos del célebre escriptor rús el Comte Lleó Tolstoy, de quina interessant persona- litat europea ne farém en un altre número un estudi breu, com aixis ens proposém ferho d'altres homes eminents dintre de las lletras de tots els pahissos.

Ab goig consigném que han sigut compresos dintre del darrer indult el director de *La Veu*, Sr. Prat de la Riva, el de *La Nació Catalana*, Sr. Riera, y els dos jóves detinguts ab motiu dels Jochs Florals, senyors Sal y Mariné.

Nostra enhorabona.

L'Ateneu Obrer de Sant Andreu de Palomar, ab motiu del XVII aniversari de sa fundació, celebrarà el vinent dissapte una vetllada literaria y musical pera la que s'ha confeccionat un escullit programa. Ja 'n parlarém.

La Societat Coral "Euterpe," de Clavé, inaugurarà en el teatro del Tivoli el passat dilluns la série de concerts matinals d'aquest estiu, baix la experta direcció del jove mestre en Sebastiá Rafart.

En un altre número ens ocuparem ab detenció d'a- questa lloable Societat que 'l públich reb sempre ab entussiasme, com aixis varem veurer el dia de la inauguració.

De l'*Agrupació Catalanista* de Sallent hem rebut el cartell dels Jochs Florals que celebrarà en Septem- bre vinent.

S'ofereixen XVIII premis á distints treballs en vers y en prosa, que deurán enviarse al secretari del Jurat calificador D. Angel Serra, carrer Gran núm. 32, Sallent, per tot el día 22 del vinent Agost.

En nostra Redacció podrá veure, qui ho desitji, e cartell d'aqueixos Jochs.

Nostre particular amich D. Emili Lluch, represen- tant en Espanya de várias *Companyias de Seguros* ens comunica que D. Pio E, de Pazos y de Uceda, empleyat en sas oficinas ab el càrrech d'Inspector de las *Companyias representadas* pe 'l Sr. Lluch, ha deixat de perteneixer á ellas, y que desde avuy estará encarregat de las oficinas D. Ignasi Escolar.

Queda atés el Sr. Lluch.

Dintre de poch s'obrirá en el Saló Parés l'Exposició d'Artistas Olotins que l'any passat inaugurarà l'"Insti- tut Oloti."

Aquest any no será tan nodrida de firmas com la passada á causa del período transitori en que s'ha trobat aquella Societat, mes ab tot hi figurarán tre- balls molt notables dels artistes Berga (pare), Vay- reda, Devesa, Plá, Berga Boada y altres menos cone- guts pero de condicions esperansadoras.

Ho veurém ab gust.

Monument á Frederich Soler

Suscripció pública destinada á aumentar els ingresos pera 'l Monument á FREDERICH SO- LER, quals donatius no podrán excedir de **una pesseta**, al objecte de donar á la suscripció carácter popular.

De las quantitats recaudadas se'n farà entrea- ga á la *Comissió Executiva del Monument*.

Suma anterior. 38'70 ptas.

D. S. Ribas y Boada . . . 1 »

Total. 39'70 »

Continúa oberta la suscripció en la Redacció de CATALUNYA ARTISTICA.

Segón petit Concurs de "Catalunya Artística"

Llista de las composicions rebudas fins el 18 d'aquest mes, dia en que's tancá'l plasso d'admissió:

Núm. 1. FLORS BOSCANAS: lema: *A montanya*.—Núm. 2. VALL-SOLITARIA: lema: *Tristesas*.—Núm. 3. DOS JURAMENTS: lema: *Gent de montanya*.—Núm. 4. ESPERANT TANDA: lema: *Cap de pardalets*.—Núm. 5. LA MADRASTRA: lema: *Diuhem... diuhem ..*.—Núm. 6 EL CAMPANAR DE MA VILA: lema: *Tradicció*.—Núm. 7. EL DARRER DESENGANY: lema: *Amors y violas*.—Núm. 8. MOSSÉN ANTON: lema: *Amor utópich*.—Núm. 9. DRAMA INTIM: lema: *Esbòç*.—Núm. 10. ¡INSANIA!: lema: *Perniciosas costums de ciutat*.—Núm. 11. LA SORT DEL NITUS: lema: *La sort no es de qui la busca...*.—Núm. 12 A SANTA CLARA FAN FUNCIÓ: lema: *Ara veigi!*.—Núm. 13. LA NENA: lema: *Famílias y societats*.—Núm. 14. LA DIADA DE LA SANTA CREU: lema: *¡Trista diada!*.—Núm. 15. A L'ERA: (sense lema).—Núm. 16. DIALECH: lema: *Sant Jordi*.—Núm. 17. UNA ESPIFIADA: lema: *Si vols estar ben servit...*.—Núm. 18. DE FORA ESTANT: lema: *Mitj en plata mitj en quartos*.—Núm. 19. L'AMOR EN EL BOSCH: lema: *Aquí el voldria jo*.—Núm. 20. IDILI: lema: *El primer desengany*.—Núm. 21. ¡A CEL ROGENT!: lema: *Goig y plany*.—Número 22. DESENGANY (Dialech): lema: *Histórich*.—Núm. 23. VISITA (Dialech): sense lema. —Núm. 24. GAYATGE: sense lema. —Núm. 25. RECORDS D'UN BALL DE MÁSCARAS: lema: *Gat escaldat... alló de l'aygua tèbia*.—Núm. 26. COSTUMS DE LA TERRA: lema: *Las costums son el dot de nostra mare Catalunya*.—Núm. 27. EN CUNITU: lema: * *—Núm. 28. DEGRADA LA MENTIDA: sense lema. —Núm. 29. LO DESCONEGUT: lema: *Miseria*.—Núm. 30. LA FESTA DE LA PETJA (Costums de la comarca de Tor-

tosa): sense lema. —Núm. 31. LA DIADA: lema: *Tarragoninas*.—Núm. 32. EN CAPELLA: (Monólech) sense lema. —Núm. 33. DEL MEU CALAIXÓ: lema: * *—Núm. 34. EL BOHEMI: lema: *Pols benehida*.—Núm. 35. ENTRE COQUETAS: lema: *Las coquetas se fixan ab petitesas fisicas y rebutjan las grans cualitats morals*.—Núm. 36. LO PRIMER CLIENT: lema: *Lo part de las montanyas*.—Núm. 37. LA SARDANA: lema: *Costums de poble*.—Núm. 38. LLEVANTINAS: lema: *Boguém, la meua amor—boguém fendint las onas*.—Núm. 39. LA MAJORDONA D'AVIÀ: lema: *¡Quina mestressa!*.—Núm. 40. LAS BOYRAS: lema: *Del pich mes alt*.—Número 41. EN MAGINET: (cuadret de Tárrega).—Núm. 42. LA PARELLA BONICA: lema: *Goigs y planys*.—Núm. 43. EL MEUS ÚNICHS REYS: (costums de Barcelona): lema: *De cuan jo era noy*.—Núm. 44. EL DOL DE LA TÍA: lema: *Oportunitat*.—Núm. 45. —DIALECH: lema: *¿Per qué no podem sabé de nostra vida el per qué?*.—Núm. 46. EL PATI DEL MEU VEHINAT: lema: *¡Ditxosas donas!*.—Núm. 47. DIALECH CRIDANER: lema: *Xafardertas del barri*.—Núm. 48. LA POSA: lema: *La pó, es la mare dels timitis*.—Núm. 49. LO PRESIDARI: lema: *Morir per morir, val mes morir lliture*.—Núm. 50. PREDESTINATS?: lema: *La passió's compon d'anèmia cerebral y sotregadas cardiacas* (Charcot).—Núm. 51. LO MÁS DEL LLEÓ (*): sense lema. —Núm. 52. LA TRESINA: lema: *¡Oydá, pobrissona!*.—Núm. 53. LA REYNA DEL HOS-TAL: lema: *Feya tronà y ploure!*...

(*) L'autor d'aquesta composició haurá de remetre el plech clós que continga el seu nom, d'altra manera no entrarà en concurs.

Barcelona 18 Maig 1902.

Pe'l Jurat Calificador,

J. Ayné Rabell.

CATALUNYA ARTÍSTICA

SETMANARI IL-LUSTRAT D'ARTS Y LITERATURA

Redacció y Administració: — Raurich, 20, principal. — (Hi ha bussó á la porta.)

DIRECTOR: J. AYNÉ RABELL. — ADMINISTRADOR: BARTOMEU LLURÓ

EN SOS NÚMEROS ORDINARIS PUBLICA:

16 planas de text degut als millors prosistas, poetas y crítichs regionals.— 8 de folleti literari.— Gravats y dibuixos de notables artistas.

Confecciona sovint números extraordinaris.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre 2 pessetas.—FORA, mitj any 4 pessetas.

EXTRANGER UN ANY 12 franchs.—NÚMERO CORRENT, 15 cèntims.—NÚMERO ATRASSAT, 20 cèntims